

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opervm ...

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Capvt II. Ex libro de Natura & Gratia, ad Timasium & Iacobum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14657

Iac. 3.

set : *Ne nos inferas in tentationem , sed libera nos à malo.* Nec Iacobus Apostolus diceret : *In multis offendimus omnes.* Non enim offendit, nisi cui mala concupiscentia contra iustitiæ rationem , appetendo seu vitando , faciendum vel dicendum vel cogitandum aliquid , quod non debuit , sive fallens , sive prævalens persuadet. Sed planè quisquis negat nos orare debere , ne intremus in tentationem , (negat autem hoc , qui contendit ad non peccandum gratiæ Dei adiutorium non esse homini necessarium , sed sola lege accepta humanam sufficere voluntatem) ab auribus omnium removendum , & ore omnium anathemandum esse non dubito.

CAPVT II.

Ex libro de Natura & Gratia , ad Timasium & Iacobum.

SENTENTIA I.

CAP. I.

IUSTITIAM Dei , non in præcepto legis , qua timor inculcitur , sed in adiutorio gratiæ Christi , ad quam solam utiliter legis , velut paedagogi , timor ducit , constitutam esse qui intelligit , ipse intelligit quare sit Christianus. Nam si per legem iustitia , ergo Christus gratis mortuus est. Si autem non gratis mortuus est , in illo solo justificatur impius , cui credendi in eum qui iustificat impium , deputatur fides ad iustitiam. Omnes enim peccaverunt , & egent gloria Dei , iustificati gratis per sanguinem ipsius.

II. Natura hominis primitus inculcata, & sine ullo vitio creata est. Natura verò ista hominis, qua unusquisque ex Adam nascitur, jam medico indiget, quia sana non est. Omnia quidem bona, quæ habet in formatione, vita, sensibus, mente, à summo Deo habet creatore & artifice suo. Vitium verò, quod ista naturalia bona contenebrat & infirmat, ut inluminatio- ne & curatione opus habeat, non ab inculpabili artifice contractum est, sed ex originali peccato, quod commissum est libero arbitrio; ac per hoc natura pœnalis ad vindictam justissimam pertinet.

CAP. III.

III. Si enim jam sumus in Christo nova creatura, tamen eramus natura filij iræ, sicut & ceteri. Deus autem, qui dives est in misericordia, propter multam dilectionem, qua nos dilexit, & cùm essemus mortui delictis, convificavit nos Christo, cujus gratia sumus salvi facti. Hæc igitur Christi gratia, sine qua nec infantes, nec ætate grandes, salvi fieri possunt, non meritis redditur, sed gratis datur; propter quod gratia nominatur. *Iustificati*, inquit, *gratis per sanguinem ipsius*. Vnde hi qui per illum non liberantur, sive quia audire nondum potuerunt, sive quia obedire noluerunt, sive etiam, cùm per ætatem audire non possent, lavacrum regenerationis, quod accipere possent, per quod salvi fierent, non acceperunt, justè utique damnantur, quia sine peccato non sunt, vel quod originaliter traxerunt, vel quod malis moribus addiderunt. Omnes enim peccaverunt, sive in Adam, sive in seipsis, & egent gloria Dei. Univerfa igitur massa pœnas debet;

Ibid.

CAP. IV.

Rom. 3.

CAP. V.

& si omnibus debitum damnationis supplicium redderetur, non injustè proculdubio redderetur. Qui ergo inde per gratiam liberantur, non vasa meritorum suorum, sed vasa misericordiae nominantur. Cujus misericordiae, nisi illius, qui Christum Iesum misit in hunc mundum, peccatores salvos facere, quos praescivit & praedestinavit, & vocavit, & justificavit, & glorificavit? Quis igitur usque adeo dementissime insaniat, ut non agat ineffabiles gratias misericordiae quos voluit liberantis, qui rectè nullo modo posset culpate justitiam universos omnino damnantis?

CAP. VI.

IV. Si secundùm Scripturas sapiamus, non cogimur contra Christianam gratiam disputare, & ea dicere, quibus demonstrare conemur, naturam humanam, neque in parvulis medico indigere, quia sana est, & in majoribus sibi ipsam ad justitiam, si velit, posse sufficere. Acute quippe videntur hæc dici, sed in sapientia verbi, qua evacuatur crux Christi, nec est ista sapientia desursum descendens.

CAP. XII.

V. In scripturis novi testamenti discimus hanc esse intensionem legis arguentis, ut propter illa quæ perperam fiunt, confugiatur ad gratiam Domini miserantis, velut pædagogus concludente in eadem fide, quæ postea revelata est, ubi & remittunt quæ malè fiunt, & eadem gratia juvante non fiunt.

CAP. XV.

VI. Quantum est in homine linguæ malum, ut a nullo homine domari possit, cum ab hominibus domentur & bestiae? Neque hoc ideo dixit Apostolus, ut hujus in nos mali dominationem per negligentiam permanere patiamur; *sed*

sed ut ad domandam linguam divinæ gratiæ poscamus auxilium. Non enim ait, *Linguam nullus domare potest, sed nullus hominum*; ut eum domatur Dei misericordia, Dei adjutorio, Deigratia fieri fateamur. Conetur ergo anima domare linguam, & dum conatur petat auxilium, & oret lingua ut dometur lingua, donante illo qui dixit ad suos: *Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis*. Itaque præcepto facere commonemur, quòd conantes, & nostris viribus non valentes, adjutorium divinum precemur.

Jac. 3i

Math. 23o

VII. *Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non impropert, & dabitur ei. Postulet in fide nihil hesitans*. Hæc est fides, ad quam præcepta compellunt, ut lex impèret, fides impèret.

CAP. XVI.
Jac. 1.

VIII. Oratio Dominica utrumque petendum esse commemorat, & ut dimittantur nobis debita nostra, & ut non inducamur in tentationem. Illud, ut præterita expientur; hoc, ut futura vitentur. Quod licèt non fiat, nisi voluntas adsit, tamen ut fiat voluntas sola non sufficit. Ideo pro hac re nec superflua nec impudens Domino immolatur oratio. Nam quid stultius, quàm orare ne facias quod in potestate habeas?

CAP. XVIII.

IX. Prævaricatorem legis dignè lux deserit veritatis. qua desertus utique cæcus, & plus necesse est offendat, & cadendo vexetur, vexatúsque non surgat. Ut ideo tantùm audiat vocem legis, quò admoneatur implorare gratiam Salvatoris.

CAP. XXII.

X. Molestiis exercitata vita justorum, splen-

CAP. XXIII.

didius enituit; & eas per patientiam superando, majorem gloriam comparavit. sed adjuta gratia Dei, adjuta spiritu Dei, adjuta misericordia Dei. non superba voluntate se extolens, sed humili confessione fortitudinem promerens. Noverat enim Deo dicere: *Qu-*

Psalms. 70.

CAP. XXV. *niam tu es patientia mea.*

XI. Utinam non fuisset miseria, ne ista esset misericordia necessaria: Sed iniquitatem peccati, tantò graviolem, quantò faciliùs homo non peccaret, quem nullà adhuc tenebat infirmitas, pœna justissima subsecuta est, ut mercedem mutuan peccati sui in semetipso reciperet, amittens sub se positam sui corporis quodammodo obedientiam, quam præcipuan sub domino suo ipse contempserat. Et quòd nunc cum eadem lege peccati nascimur, quæ in membris nostris repugnat legi mentis, neque adversus Deum murmurare, neque contra rem manifestissimam disputare, sed pro pœna illius misericordiam quærere & orare debemus.

CAP. XXVI.

XII. Sicut vulnere, verbi gratia, claudicans ideo curatur, ut sanato malo præterito, futurus dirigatur incessus; sic mala nostra non solùm ad hoc supernus medicus sanat, ut illa jam non sint, sed ut de cetero rectè ambulare possimus. Quod quidem etiam sani non nisi illò adjuvante poterimus.

Ibidem.

XIII. Medicus homo cùm sanaverit hominem, jam de cetero sustentandum elementis & alimentis corporalibus, ut eadem sanitas apro subsidio convalescat, atque persistat, Deo dimittit, qui præbet ista in carne viventibus, cujus erant etiam illa, quæ dum curaret adhibe-

bat. Non enim quemquam medicus ex his rebus quas ipse creaverit sanat, sed ex illius opibus qui creat omnia necessaria sanis atque vitiosis. Ipse autem Deus, cum per mediatorem Dei & hominum hominem Iesum Christum spiritalem sanat ægrum, vel vivificat mortuum, id est, justificat impium, & eum ad perfectam sanitatem, hoc est, ad perfectam vitam iustitiamque perduxerit, non deserit, si non deseratur, ut piè semper iustèque vivatur. Sicut enim oculus corporis, etiam plenissimè sanus, nisi candore lucis adjutus, non potest cernere; sic homo etià perfectissimè justificatus, nisi æterna luce divinitus adjuvetur, rectè non potest vivere.

XIV. Propter voluntatem nostram, sine qua bene non possumus operari, citò potest subrepere animo humano, ut quod bene operatur, suum tantummodo existimet, & dicat in abundantia sua: *Non movebor in æternum*. Ideo qui in voluntate sua præstiterat decori ejus virtutem, avertit faciem suam paululùm, ut qui hoc dixerat fieret conturbatus. quoniam ipse est ille tumor sanandus doloribus. Non itaque dicitur homini, necesse est peccare, ne pecces: sed dicitur homini, deserit aliquantum Deus, unde superbis, ut scias non tuum sed ejus esse, & discas superbus non esse.

CAP. XXVII.

Psal. 29.

C. XXVIII.

XV. Vitium quo peccatum committitur, nondum omni ex parte sanatum est. Quod quidem ut inolesceret, de non rectè usa sanitate descendit. Ex quo vitio jam malè valens, vel infirmitate, vel cæcitate plura committit. Pro quo supplicandum est ut sanetur, ut deinceps in perpetua sanitate vivatur; non superbi-

CAP. XXX.

dum, quasi homo eadem potestate sanetur, quâ potestate vitiatum est.

CAP. XXXI.

XVI. Ipsam superbiam, quæ in rectè factis animo insidiatur humano, non citò Deus sanat. Pro qua sananda illi piæ animæ cum lacrymis & magnis gemitibus supplicat: ut ad eam superandam, & quodammodo calcandam, & obterendam, dexteram conantibus porrigat, cum extrema ejus umbra illo meridie quantum arbitrator absorbebitur. Qui meridies Scriptura dicente promittitur: *Et educet quasi lumen justitiam tuam, & judicium tuum sicut meridiem*, si fiat quod suprâ scriptum est: *Revela Domino viam tuam, & spera in eum, & ipse faciet.*

Psal. 36.

Ibid.

Ibidem.

XVII. Operamur & nos, sed Deo operante cooperamur: quia misericordia ejus prævenit nos. Prævenit autem ut sanemur, quia & subsequetur ut etiam sanati vegetemur. Prævenit ut vocemur, subsequetur ut glorificemur. Prævenit ut piè vivamus, subsequetur ut cum illo semper vivamus; quia sine illo nihil facere possumus. Vtrumque enim scriptum est, &, *Deus meus, misericordia ejus præveniet me.* &, *Misericordia tua subsequetur me per omnes dies vite mee.*

Psal. 58.

Psal. 22.

Ibidem.

XVIII. Revelemus ad Dominum viam nostram confessione, non defensione laudemus. Si enim non est ipsius via sed nostra, proculdubio non est recta. Revelemus eam confitendo, quia non eum latet, etiamsi operire conemur. Bonum est autem confiteri Domino. Ita enim quod ei placet dabit nobis, si quod ei displiceat in nobis, displiceat & nobis. *Avertet*, sicut scriptum est, *semitas nostras à via sua*, & no-

C. XXXII.

fram faciet esse quæ sua est : quoniam ab ipso præbetur credentibus in eum , & sperantibus in eum, ut ipse faciat.

XIX. Non debemus sic laudare creatorem, ut cogamur dicere , immo verè convincamur dicere superfluum salvatorem. Naturam itaque hominis dignis laudibus honoremus , easque laudes ad creatoris gloriam referamus. Sed quia nos creavit , ita simus grati , ut non simus quia sanat ingrati. Vicia sanè nostra quæ sanat, non divino operi , sed humanæ voluntati , justæque illius vindictæ tribuamus. Sed ut in nostra potestate fuisse ne accederent confitemur, ita ut sanentur in illius magis esse misericordia, quàm in nostra potestate fateamur.

CAP.
XXXIV.

XX. Quorundam exempla , quos peccasse legimus , non ideo scripta dicit qui sanum sapit ut ad desperationem non peccandi valeant , & securitatem peccandi nobis quodammodo præbere videantur ; sed ut disceremus , vel pœnitendi humilitatem , vel etiam in talibus lapsibus non desperandam salutem. Quidam enim in peccata prolapsi desperatione plus pereunt, nec solùm pœnitendi negligunt medicinam , sed ad explenda inhonesta & nefaria desideria servi libidinum & sceleratarum cupiditatum sunt. quasi perdant, si non fecerint quod instigat libido , cum eos jam maneat certa damnatio. Adversus hunc morbum , nimium periculosum & exitiabilem , valet commemoratio peccatorum , etiam in quæ justis sanctisque prolapsi sunt.

CAP.
XXXV.

XXI. Non frustra etiam justos in oratione dicere , *Dimitte nobis debita nostra , sicut & nos*

*Ibidem.
Matth. 6.*

Math. 6.

dimittimus debitoribus nostris, Dominumque Christum, cum eandem orationem docendo explicuisset, veracissimè subdidisse, *Si enim dimiseritis hominibus peccata, dimittet vobis pater vester peccata vestra*. Per hoc enim quotidianum spiritale quodammodo incensum, quod ante Deum in altare cordis, quod sursum habere admonemur, infertur, etiamsi non hic vivatur sine peccato, licet mori sine peccato, dum subinde venia deletur, quod subinde ignorantia vel infirmitate committitur.

CAP.
XLIII.

XXII. Deus tam bonus quam justus, talem hominem fecit, qui peccato carere sufficeret, sed si voluisset. Quis enim eum nescit sanum & inculpabilem factum, & libero arbitrio, atque ad justè vivendum potestate libera constitutum? Sed nunc de illo agitur, quem semivivum latrones in via reliquerunt. Qui gravibus faucibus confossusque vulneribus, non ita potest ad justitiæ culmen ascendere, sicut potuit inde descendere. qui etiamsi jam in stabulo est, adhuc curatur. Non igitur Deus impossibilia jubet; sed jubendo admonet & facere quod possis, & petere quod non possis.

CAP.
XLIV.

2. Cor. 4.

XXIII. Ea fides justos sanavit antiquos, quæ sanat & nos, id est, mediatoris Dei & hominum hominis Christi Iesu. Fides sanguinis ejus, fides mortis ejus, & resurrectionis ejus. *Habentes ergo eundem spiritum fidei & nos credimus, propter quod & loquimur.*

CAP. LV.

XXIV. Dimitte hominem, clamet quod clamabat. Non enim tantum desiderat, ut per indulgentiam sit de præteritis impunitus, sed

etiam ut sit de cetero ad non peccandum fortis & validus. Condelectatur enim legi Dei secundum interiorem hominem. Videt autem aliam legem in membris suis repugnantem legi mentis suæ. Videt esse, non recolit fuisse. præsentibus urgetur, non præterita reminiscitur. Nec tantum repugnantem videt, verum etiam captivantem se in lege peccati, quæ est in membris ejus, non quæ fuit. Hinc est quod clamat: *Rom. 7.*
Infelix homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Sinatur orare, sinatur adjutorium medici potentissimi flagitare. quid contradicitur? quid obstrepitur? quid miser misericordiam Christi petere prohibetur?

XXV. Adjutorium postulamus dicentes: *CAP. LXVII.*
Ne nos inferas in tentationem. Quod adjutorium non posceremus, si resisti nullo modo posse crederemus. Potest peccatum caveri, sed opitulante illo qui non potest falli. Nam & hoc ipsum ad cavendum peccatum pertinet, si veraciter dicimus: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Duobus enim modis etiam in corpore cavetur morbi malum. ut non accidat, & ut si acciderit, citò sanetur. Ut non accidat caveamus dicendo, *Ne nos inferas in tentationem:* ut citò sanetur, caveamus dicendo, *Dimitte nobis debita nostra.*

XXVI. Rectè enim fortasse quererentur *Ibidem.*
 homines, si erroris & libidinis nullus hominum victor existeret. Cùm verò ubique sit præsens qui multis modis per creaturam sibi Domino servientem aversum vocet, doceat credentem, consoletur sperantem, diligentem adhortetur, conantem adjuvet, exaudiat deprecantem, non

tibi deputatur ad culpam quod invitus ignoras, sed quod negligis quærere quod ignoras; neque illud quod vulnerata membra non colligis, sed quod volentem sanare contemnis.

CAP.
LXIX.

XXVII. Valde bona sunt præcepta, si legitime his utamur. Eo quippe ipso, quo firmissimè creditur, Deum justum & bonum impossibilia non potuisse præcipere, hinc admone-mur, & in facilibus quid agamus, & in difficilibus quid petamus. Omnia quippe fiunt facilia caritati, cui uni Christi sarcina levis est, aut ea una est sarcina ipsa quæ levis est. Secundum hoc dictum est, *Præcepta eius gravia non sunt*, ut cui gravia sunt, consideret non potuisse divinitus dici, *gravia non sunt*, nisi quia potest esse cordis affectus cui gravia non sint, & petat quo destituitur, ut impleat quod jubetur.

1. Ioan. 5.

2. idem:
Psal. 16.

XXVIII. Quomodo dicitur, *Propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras*, nisi quia utrumque verum est? Duræ timori sunt, leves amoris. Caritas ergo inchoata, inchoata justitia est; caritas provecta, provecta justitia est; caritas magna, magna justitia est; caritas perfecta, perfecta justitia est. Sed caritas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, quæ tunc maxima est in hac vita, quando pro illa ipsa contemnitur vita.

CAP.
LXX.

